

ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

4^{ος} ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ (2018-2019)

Τα εκθέματα του μουσείου μέσα από τα μάτια των μαθητών

Το Μουσείο Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών σε συνεργασία με το Μουσείο του Τμήματος Οδοντιατρικής του Ε.Κ.Π.Α., διοργανώνει τον 4^ο Μαθητικό Διαγωνισμό για μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσιο-λύκειο) του νομού Αττικής (συμπεριλαμβανομένων και των νησιών του Αργοσαρωνικού).

Στα χνάρια της Οδοντιατρικής: από τα θεραπευτικά βότανα, στα βιοϋλικά, τη βιοτεχνολογία, την ψηφιακή τεχνολογία και στα laser

Η προσπάθεια θεραπείας των παθήσεων των δοντιών είναι τόσο παλιά όσο και ο άνθρωπος. Ο οδοντοπόνος είναι από τις πλέον επώδυνες μορφές άλγους και ο πρωτόγονος άνθρωπος μαθαίνει εμπειρικά να χρησιμοποιεί μια μεγάλη ποικιλία βοτάνων για την αντιμετώπιση του, με συνηθέστερη πρακτική την εξαγωγή του δοντιού. Μέσω της αργής, αλλά προοδευτικής εξελικτικής διαδικασίας συσσωρεύονται γνώσεις, αλλά και τεχνικές, οι οποίες οδηγούν την οδοντιατρική πρακτική από τις αρχαίες οδοντάγρες ή τα χέρια του Μεσαιωνικού κουρέα και σιδερά, στον καταρτισμένο επιστήμονα οδοντίατρο.

Από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, η εξέλιξη των βασικών επιστημών, της Φυσικής, της Χημείας, της Βιολογίας, και της Τεχνολογίας δημιουργεί τις προϋποθέσεις για αλματώδεις προόδους στην Οδοντιατρική. Η ανάπτυξη εξειδικευμένων υλικών, εργαλείων, συσκευών και τεχνικών, δίνει τη δυνατότητα στον οδοντίατρο όχι μόνο να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τον οδοντικό πόνο, αλλά και να αποκαταστήσει αισθητικά, βιολογικά και λειτουργικά τα δόντια, με μικρότερη μάλιστα ταλαιπωρία για τον ασθενή. Παράλληλα, σημειώνεται μεγάλη πρόοδος στην πρόληψη των παθήσεων των δοντιών.

Σήμερα, η ψηφιακή τεχνολογία και η εφαρμογή των laser, οδηγεί σε μια πραγματική επανάσταση. Η ψηφιακή αποτόπωση των δοντιών σε συνδυασμό με την τρισδιάστατη εκτύπωση και την καθοδηγούμενη μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών κατασκευή προσθετικών εργασιών, ανοίγουν πρωτόγνωρους ορίζοντες στον τομέα της Επανορθωτικής Οδοντιατρικής. Η εξέλιξη της μοριακής βιολογίας δίνει πολλές ελπίδες, προς το παρόν σε ερευνητικό επίπεδο, στην ανάπτυξη οδοντικών ιστών για τη βιολογική τους αποκατάσταση σε κατεστραμμένα δόντια, ή για τη βιολογική δημιουργία καινούριων δοντιών.

Ταυτόχρονα, άλλες επιστήμες επωφελούνται της ραγδαίας ανάπτυξης της Οδοντιατρικής, όπως η Ανθρωπολογία, η Αρχαιολογία, η Εγκληματολογία και Ιατροδικαστική.

Ο φετινός διαγωνισμός, έχει στόχο να εμπνεύσει τους μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να ανιχνεύσουν κάποια/ες από τις παραπάνω πτυχές της σύγχρονης Οδοντιατρικής, αλλά και της ιστορίας της.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Σκεπτικό-Βασικός στόχος

Ο μαθητικός διαγωνισμός αποτελεί μια συμμετοχική δράση του Μουσείου Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών με στόχο την προσέλκυση τού νεανικού κοινού στο μουσείο, καθώς και τον ευρύτερο διάλογο μεταξύ του Πανεπιστημίου Αθηνών και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Επίσης, με αφορμή τον διαγωνισμό, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με δύο πανεπιστημιακές συλλογές, αλλά και με τον ιστορικό χώρο στον οποίο θεμελιώθηκε η ανώτατη εκπαίδευση για πρώτη φορά στη νεότερη Ελλάδα (1837).

Ο διαγωνισμός χωρίζεται σε δύο ενότητες:

Ενότητα Α

Οι μαθητές καλούνται να καταθέσουν μια ερευνητικής αντίληψης εργασία γύρω από το θέμα του διαγωνισμού, χρησιμοποιώντας οπτικό και αρχαιολογικό υλικό από τις συλλογές του Μουσείου Ιστορίας και του Μουσείου του Τμήματος Οδοντιατρικής του Ε.Κ.Π.Α. (βλ. αναλυτική περιγραφή πιο κάτω).

Ενότητα Β

Αφού παρακολουθήσουν μια σύντομη παρουσίαση για τον ρόλο των σύγχρονων Μουσείων και τις πρακτικές που ακολουθούν, οι μαθητές καλούνται να επεξεργαστούν κατάλληλα την εργασία της Ενότητας Α, και να προτείνουν την παρουσίασή της στον χώρο του Μουσείου Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών. Η πρότασή τους για τη δημιουργία ενός περιοδικού μουσειακού εκθέματος θα πρέπει να περιλαμβάνει τόσο αντικείμενα από τις συλλογές των δύο μουσείων, όσο και διεπιστημονικό και πρωτότυπο διαθεματικό συνοδευτικό υλικό (βλ. αναλυτική περιγραφή πιο κάτω).

Η διαδικασία

Η ομάδα των μαθητών μαζί με τον επιβλέποντα καθηγητή τους επισκέπτονται πρώτα το **Μουσείο Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών**. Η επίσκεψη περιλαμβάνει σύντομη περιήγηση κατά την οποία δίνεται ιδιαίτερη έμφαση σε όσα αντικείμενα από τη συλλογή του Μουσείου σχετίζονται με τον διαγωνισμό. Επίσης, δίνονται σχετική βιβλιογραφία και πρακτικές οδηγίες συγγραφής μιας ερευνητικής εργασίας. Τέλος, οι συμμετέχοντες ενημερώνονται για τον εξοπλισμό που διαθέτει το Μουσείο Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών για τον σχεδιασμό των περιοδικών εκθεμάτων και, μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα, εξοικειώνονται με το έργο του μουσειολόγου και του μουσειογράφου.

Σε δεύτερη φάση, η ομάδα των μαθητών μαζί με τον επιβλέποντα καθηγητή τους επισκέπτονται το **Μουσείο Τμήματος Οδοντιατρικής του Ε.Κ.Π.Α.** Η επίσκεψη περιλαμβάνει σύντομη περιήγηση στις συλλογές του μουσείου με ιδιαίτερη έμφαση σε όσα αντικείμενα σχετίζονται με τον διαγωνισμό και

ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

παρουσίαση με θέμα την εξέλιξη της Οδοντιατρικής. Επίσης, κατόπιν συνεννόησης δύναται να πραγματοποιηθεί διδασκαλία στοματικής υγιεινής και επίσκεψη στις οδοντιατρικές μονάδες του Τμήματος Οδοντιατρικής, καθώς και δωρεάν οδοντιατρικός έλεγχος από το προσωπικό του. Τέλος, οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να συζητήσουν από κοντά με το επιστημονικό προσωπικό του Μουσείου και θα τους δίνεται σχετικό πληροφοριακό υλικό, βιβλιογραφικές πηγές και καθοδήγηση σε επιμέρους θέματα έρευνας σχετικά με το διαγνωσισμό.

Το Μουσείο Οδοντιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών στεγάζεται στο Γουδί (Θηβών 2, <http://www.museum.dent.uoa.gr/syntelestes.html>) και το Μουσείο Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών στην Πλάκα (Θόλου 5, <http://www.historymuseum.uoa.gr/>).

- Προτεινόμενα εκθέματα του Μουσείου Ιστορίας Ε.Κ.Π.Α.

1. Οδοντιατρική έδρα του τέλους του 19^{ου} αιώνα
2. Οδοντιατρικά εργαλεία εξαγωγής του τέλους του 19ου και των αρχών του 20ου αι. (Οδοντάγρες)
3. Οδοντικές Προσθετικές Αποκαταστάσεις (Κινητές Οδοντοστοιχίες)
4. Ποδοκίνητος Οδοντιατρικός Τροχός
5. Τεκμήρια φοίτησης στο «Οδοντοϊατρικό Σχολείο» (όπως αρχικά ονομαζόταν η Οδοντιατρική Σχολή του Ε.Κ.Π.Α.): φοιτητικές σημειώσεις, συγγράμματα, βιβλιάριο σπουδών, βεβαίωση πτυχίου.

- Προτεινόμενα εκθέματα του Μουσείου Τμήματος Οδοντιατρικής Ε.Κ.Π.Α.

1. Οδοντιατρικές έδρες
2. Εργαλεία εξακτικής: Οι οδοντάγρες από την αρχαιότητα έως σήμερα
3. Από τον Ποδοκίνητο Οδοντιατρικό Τροχό στα Laser αποκοπής σκληρών οδοντικών ιστών
4. Από τα δισκάρια αποτύπωσης στη σύγχρονη ψηφιακή αποτύπωση του οδοντικού φραγμού και τα εμφυτεύματα

Στόχοι

- Να αναλάβουν οι μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ενεργητικό ρόλο στο μουσείο
- Να έρθουν σε επαφή με την πανεπιστημιακή κοινότητα, το διδακτικό προσωπικό και τις επιστημονικές συλλογές του Πανεπιστημίου Αθηνών
- Να προσεγγίσουν την οδοντιατρική επιστήμη μέσα από τα μάτια ενός οδοντιάτρου

ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

- Να συνεργαστούν ομαδικά μεταξύ τους αλλά και με εξειδικευμένους επιστήμονες
- Να εξοικειωθούν με την ερευνητική διαδικασία (πώς εντοπίζουμε, πώς αξιοποιούμε, πώς αξιολογούμε, πώς ερμηνεύουμε, πώς διασταυρώνουμε τις ιστορικές πηγές, πώς οργανώνουμε το ερευνητικό υλικό)
- Να εξοικειωθούν με τις πανεπιστημιακές συλλογές
- Να κατανοήσουν τη σημασία της ακρίβειας στην έκφραση αλλά και την αξία της φαντασίας και της ευρηματικότητας για τη μετάδοσή της επιστημονικής γνώσης
- Να αποκτήσουν μια πρώτη επαφή με το έργο του μουσειολόγου-μουσειογράφου και να εξοικειωθούν στην πράξη με τη μετάδοση της γνώσης μέσα από διαφορετικές επικοινωνιακές «αφηγήσεις» και τεχνικές.

Οδηγίες συμμετοχής

Στον διαγωνισμό γίνονται δεκτές συμμετοχές από ομάδες μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο της ερευνητικής εργασίας (project), ή άλλων δραστηριοτήτων μαθητικών ομάδων ή ομίλων με την συντονιστική φροντίδα των υπευθύνων εκπαιδευτικών των σχολείων (τα μέλη μιας ομάδας μπορούν να προέρχονται και από διαφορετικά σχολεία).

Το δελτίο συμμετοχής που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα <http://www.historymuseum.uoa.gr> θα πρέπει να αποσταλεί το συντομότερο δυνατό στη διεύθυνση schoolsciencecompetition@uoa.gr για την καλύτερη οργάνωση των επισκέψεων των μαθητών στα πανεπιστημιακά μουσεία. **Μετά την παραλαβή του δελτίου συμμετοχής θα ακολουθήσει τηλεφωνική επικοινωνία με τον υπεύθυνο καθηγητή από κάθε ομάδα.**

Ενότητα Α΄

Οι μαθητές καλούνται να συλλέξουν όσες περισσότερες πληροφορίες μπορούν γύρω από τη θεματική του διαγωνισμού και τα μουσειακά εκθέματα που έχουν επιλέξει. Μπορούν, για παράδειγμα, να τα περιγράψουν (υλικό, διαστάσεις, μέρη από τα οποία αποτελούνται, κατασκευαστής, χρονολογία κατασκευής), να αναζητήσουν στοιχεία για τη χρήση και τη λειτουργία τους, τον τρόπο κατασκευής τους, την προέλευση και τον τρόπο απόκτησής τους από το κάθε μουσείο. Στη συνέχεια, θα χρειαστεί να οργανώσουν και να συνθέσουν τα δεδομένα τους παραθέτοντας τη σχετική βιβλιογραφία.

Ενότητα Β΄

Οι μαθητές καλούνται:

- να επιμεληθούν την έρευνα τους και να την οργανώσουν σε ευσύνοπτες, εύληπτες, ελκυστικές λεζάντες για το ευρύ κοινό, οι οποίες θα συνοδεύουν τα εκθέματα που θα έχουν επιλέξει. Στόχος είναι να κεντρίσουν το ενδιαφέρον του (μη ειδικού) επισκέπτη του μουσείου, χωρίς να τον κουράσουν ή να τον αποθαρρύνουν,

ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

- να συμπληρώσουν την πρόταση τους με συνοδευτικό υλικό. Για παράδειγμα μπορούν να χρησιμοποιήσουν υλικό από τον χώρο της λογοτεχνίας και των τεχνών (λογοτεχνικά κείμενα, τραγούδια, ταινίες, θεατρικά έργα, εικαστικά έργα), φωτογραφίες, μαρτυρίες, συνεντεύξεις, σχέδια, να εκφράσουν ένα προσωπικό «σχόλιο» της δικής τους έμπνευσης (για παράδειγμα να γράψουν ένα διήγημα, να δημιουργήσουν μια εικονογραφημένη ιστορία, ένα βίντεο, μια ιδιοκατασκευή, μια αφίσα),
- να λάβουν υπόψη τους τον διαθέσιμο εξοπλισμό του Μουσείου Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών για το οποίο θα σχεδιάσουν το περιοδικό τους έκθεμα και να προτείνουν πρακτικές και ευφάνταστες λύσεις για τη διαμόρφωση του χώρου και τον γραφιστικό σχεδιασμό του υλικού,
- να δώσουν έναν ελκυστικό τίτλο στο περιοδικό έκθεμα που θα προτείνουν.

Το **Μουσείο του Τμήματος Οδοντιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών** στεγάζεται στο Γουδί (Θηβών 2, <http://www.museum.dent.uoa.gr/syntelestes.html>) και το **Μουσείο Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών** στην Πλάκα (Θόλου 5, <http://www.historymuseum.uoa.gr/>).

Προδιαγραφές

Ενότητα Α΄

Η εργασία μπορεί να κατατεθεί σε αρχείο word. Αν περιλαμβάνει αρχείο power point θα πρέπει να επισυνάπτεται ξεχωριστά σε αρχείο word το κείμενο της παρουσίασης.

Αριθμός λέξεων: **1.000 - 2000 λέξεις** (εκτός της βιβλιογραφίας).

Η εργασία δεν θα κριθεί με βάση την έκτασή της αλλά με βάση την πληρότητα, την πρωτοτυπία, την εγκυρότητα και τη σχετική συνοδευτική βιβλιογραφία.

Θα θεωρηθούν υποψήφια για βράβευση πρωτότυπα κείμενα και όχι κείμενα τα οποία αναπαράγονται χωρίς περαιτέρω επεξεργασία και κριτική σκέψη από ηλεκτρονικές ή άλλες πηγές (π.χ. λεζάντες εκθεμάτων).

Ενότητα Β΄

Αν χρησιμοποιηθεί βίντεο ή/και ηχητικό υλικό η μέγιστη διάρκειά τους δεν θα πρέπει να **ξεπερνά τα 15΄**. Το φωτογραφικό υλικό θα πρέπει να είναι σε ανάλυση **τουλάχιστον 300 dpi**.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Υποβολή

Οι προτάσεις των μαθητών (ενότητα Α' και ενότητα Β') θα πρέπει να αποσταλούν προς αξιολόγηση **έως την 1^η Απριλίου 2019** σε ηλεκτρονική μορφή στη διεύθυνση schoolsciencecompetition@uoa.gr. (στην περίπτωση που περιλαμβάνεται κατασκευή, μπορεί να αποσταλεί ηλεκτρονικά φωτογραφία της).

Κριτική επιτροπή

Κωνσταντίνος Μπουραζέλης (Αναπληρωτής Πρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Διεθνών Σχέσεων του Ε.Κ.Π.Α.)

Γεώργιος Βουγιουκλάκης (Ομότιμος Καθηγητής του Τμήματος Οδοντιατρικής του ΕΚΠΑ, Επιστημονικός Υπεύθυνος του Οδοντιατρικού Μουσείου του Ε.Κ.Π.Α.)

Φοίβος Μαδιανός (Καθηγητής του Τμήματος Οδοντιατρικής Ε.Κ.Π.Α.)

Αφροδίτη Κακάμπουρα (Καθηγήτρια του Τμήματος Οδοντιατρικής Ε.Κ.Π.Α.)

Χρήστος Ραχιώτης (Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Οδοντιατρικής Ε.Κ.Π.Α.)

Δημήτριος Κουτρούμπας (Επισκέπτης Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Τμήματος Οδοντιατρικής Ε.Κ.Π.Α.)

Μαργαρίτα Σακέλλιου (B.A. MSc., Υπεύθυνη Προγραμματισμού Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, Επικοινωνίας και Social Media, Website Administrator, Μουσείο Τμήματος Οδοντιατρικής Ε.Κ.Π.Α.)

Ευάγγελος Παπούλιας (Προϊστάμενος του Τμήματος Μουσείων και Ιστορικού Αρχείου του Ε.Κ.Π.Α.)

Φαίη Τσίτου (Δρ., Επιμελήτρια - Μουσειοπαιδαγωγός, Μουσείο Ιστορίας Ε.Κ.Π.Α.)

Βραβεία

Πρώτο βραβείο:

- Ένα TABLET (χορηγία της εταιρίας ΠΛΑΙΣΙΟ)
- Εξοπλισμός στοματικής υγιεινής.
- Διαμάντη - Κηπιώτη Α. (2016). *Γεια στο Στόμα σου*, Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις ΒΗΤΑ.
- Αναμνηστικά δώρα από το πωλητήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Δεύτερο βραβείο:

- Ένα κιτ ρομποτικής με μικροελεγκτή Arduino.
- Mason, J. (2011). *Η Διεξαγωγή της Ποιοτικής Έρευνας*, Αθήνα: ΠΕΔΙΟ.
- Αναμνηστικά δώρα από το πωλητήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Τρίτο βραβείο:

- Kakalios, J. (2017). *Η Φυσική των Καθημερινών Πραγμάτων*, Αθήνα: ΚΑΤΟΠΤΡΟ.
- Αναμνηστικά δώρα από το πωλητήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Θόλου 5, Πλάκα, Τ.Κ. 105 56

Τηλ. 210 368 9500 – 10

Fax. 210 368 9501

e-mail: museum@uoa.gr

www.historymuseum.uoa.gr

ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Οι προτάσεις των περιοδικών εκθεμάτων των ομάδων που θα λάβουν τα δύο πρώτα βραβεία, θα υλοποιηθούν και θα εκτεθούν στο Μουσείο Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Βεβαιώσεις συμμετοχής θα δοθούν σε όλους τους εκπαιδευτικούς που θα καθοδηγήσουν τις ομάδες που θα συμμετάσχουν στον διαγωνισμό.

Τα βραβεία θα ανακοινωθούν στον διαδικτυακό τόπο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης του Μουσείου Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών.

Σημαντικές ημερομηνίες

Ημερομηνία λήξης υποβολής προτάσεων: 1 Απριλίου 2019.

Ανακοίνωση αποτελεσμάτων διαγωνισμού: 15 Απριλίου 2019.

Η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων και η τελετή απονομής των βραβείων και των επαίνων θα πραγματοποιηθεί τον μήνα Μάιο, στο Μουσείο Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών σε ειδική εκδήλωση ανοιχτή στο κοινό.

Οργανωτική επιτροπή

Σωτηρία-Αλεξάνδρα Σακελλαρίου (Διευθύντρια Δημοσίων Σχέσεων και Ιστορίας του ΕΚΠΑ)

Ευάγγελος Παπούλιας (Προϊστάμενος του Τμήματος Μουσείων και Ιστορικού Αρχείου του ΕΚΠΑ)

Φαίη Τσίτου (Επιμελήτρια - Μουσειοπαιδαγωγός, Μουσείο Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών)

Μουσείο Οδοντιατρικής του ΕΚΠΑ, Οδοντιατρική Σχολή, Θηβών 2, Γουδή, τηλ.: 210 7461319,
<http://www.museum.dent.uoa.gr/syntelestes.html>

Μουσείο Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Θόλου 5, Πλάκα, τηλ.: 210 3689502-10, <http://www.historymuseum.uoa.gr/>

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα <http://www.historymuseum.uoa.gr/drasthriothtes.html>
ή να επικοινωνήσετε με την κα Φαίη Τσίτου (2103689505-6) Δευτέρα έως Παρασκευή 12:00 - 15:00.